

SIVISTYSLAUTAKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Toimialajohtaja: Sivistystoimenjohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osamista turvallisessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä ja aktiivisessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on tuottaa sivistystoimen ydintoimintoja tukevia hallinnollisia ja taloudellisia palveluita. Hallinnolla tuotetaan ja tuetaan varhaiskasvatus- ja koulutustarpeita sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimintaa sekä ravitsemuspalveluja.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Sivistyslautakunta kokoontui seitsemän kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 73 asiaa. Toimintavuoden keskeisiä päätöksiä olivat mm. vuoden 2019 toimialan toimintakertomus sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen, talousarvio 2021, lukuvuosien 2021-22 ja 2022-23 työpäivien vahvistaminen, arviointi toteutuneesta vuorohoidon järjestämisestä 1. ja 2. luokan oppilaille, Kuhmola kuntoon! – rahaston käyttö, Koronan aiheuttamat muutokset koko sivistystoimessa sekä nuorisotilojen kartoittaminen. Näiden lisäksi sivistyslautakunta arvioi järjestämäänsä toimintaa sekä asetti asiakasmaksuja palveluilleen.

Sivistyslautakunnan jäsenet toimintavuonna 2020 (varajäsen)

Puheenjohtaja	Ilkka Säynätjoki	(Juha Simola)
Varapuheenjohtaja	Arja Korvenranta	(Hannele Nikkinen)
Jäsen	Tuire Launonen	(Kati Hattunen)
Jäsen	Risto Ojala	(Keijo Taponen)
Jäsen	Irina Shkatyрева	(Heljä Järvinen)
Nuorisovaltuuston edustaja	Reetta Sihto	(Helmi Arrenius)
Vanhusneuvoston edustaja	Maiju Sarvala	
Esittelijä / sihteeri	Mikko Latvala	

Puhe – ja läsnäolo-oikeudella Kari Paajanen (kunnanhallituksen pj), Silmu Sarvala (kunnanhallituksen ed.) ja Anne Heusala (kunnanjohtaja).

Sivistystoimen hallinnossa työskentelivät sivistystoimenjohtaja ja hallintosihteeri. Viranhaltijapäätöksiä tehtiin 89 kpl, ja ne liittyivät virka- ja työsuhteisiin, hankkeisiin, avustuspäätöksiin, tilavarauksiin, ostopalvelusopimuksiin ja hankintoihin sekä koulukuljetuspäätöksiin.

VARHAISKASVATUS

Palveluyksikön esimies: Varhaiskasvatuksen esimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa ennen ja jälkeen koulupäivän. Aamu- ja iltapäivätoiminnan avulla tuetaan lapsen sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä, ja lapsi saa rauhassa harjoitella itsenäistymistä turvallisen palvelun periaatteiden mukaisesti.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta. Vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetusikäisten varhaiskasvatuksen osuus järjestetään aamuisin päiväkodissa ja iltapäivisin koulun iltapäivätoiminnan yhteydessä yhtenäiskoululla. Tulosalueeseen sisältyy myös KELA:n kautta maksettava lasten kotihoidontuki ja sen kuntalisä.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Kuhmoisten varhaiskasvatus on vakiintunut vuoden 2020 aikana. Päiväkodin varhaiskasvatuspaikat ovat olleet täynnä ja kevätkauden kunnallisia perhepäivähoitajia oli kolme. Kaksi perhepäivähoitajista työskentelivät kotona ja yhdelle kunta on tarjonnut tilan Paloasemalta. Elokuusta alkaen kunnan palveluksessa oli kaksi perhepäivähoitajaa. Tammikuussa 2020 perhepäivähoidon varapaikkana on toiminut paloaseman perhepäivähoitajan tilat. Tästä syystä palkattiin varhaiskasvatukselle varahoitaja, joka on työskennellyt sekä Paloasemalla että päiväkodilla. Tämä on mahdollistanut lapsille pysyvemmän varahoitopaikan ja perhepäivähoitajille säännölliset tasoittumisvapaat.

Varhaiskasvatuksen palvelutarve on ollut kasvava viimeisen kahden vuoden aikana: Varhaiskasvatuksen lapsilukumäärä 01.01.2020 oli 55 lasta, joista 12 oli perhepäivähoidossa, 40 päiväkodissa, 3 esiopetusikäistä varhaiskasvatuksessa. Vuorohoitoa järjestettiin 10 lapselle, joista 1 oli koululainen. 31.12.2020 varhaiskasvatuspalveluiden piirissä lapsia oli 61 lasta: 40 päiväkodissa, 9 perhepäivähoidossa ja 12 esiopetusikäistä. Vuorohoitoa järjestettiin 10 lapselle, joista yksi oli koululainen. Vuorohoidon järjestäminen 1.-2. luokkalaisten sivistyslautakunnassa määritellyin perustein on vakiintunut. Esiopetusikäisten ja koululaisten aamuhoito on järjestetty päiväkodissa, josta kuljetus koululle klo 8.45. Esiopetusikäiset osallistuivat koululaisten iltapäivätoimintaan, joka järjestettiin yhtenäiskoulun tiloissa. Esiopetusikäiset, jotka tarvitsivat hoitoa kello 16 jälkeen, kuljetettiin takaisin päiväkodille koulukuljetusten yhteydessä klo 15.

Varhaiskasvatuksessa työskentelee varhaiskasvatuksen esimies, varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, varhaiskasvatuksen avustaja, perhepäivähoitajia sekä ip-toiminnasta vastaavia ohjaajia. Kuhmoisten varhaiskasvatuksen vakituisella henkilöstöllä on tutkinnon tuoma pätevyys. Sijaisia on jouduttu käyttämään koko toimintavuoden ajan. Lisäresurssin tarve johtuu lasten kasvaneesta määrästä ja vuorohoidon järjestämisestä johtuvista laajoista aukioloajoista.

Varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi toimintaa on ohjannut varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa on työstetty ja arvioitu vuoden aikana henkilöstön pedagogisten keskusteluiden ja koulutusten avulla. Toimintakulttuurin muutos ja erilainen henkilöstörakenne on haastanut, mutta myös tuonut laadukasta ja suunnitelmallista pedagogiikkaa mukanaan. Hyvinvoiva lapsi arvottaa varhaiskasvatustyötä Kuhmoisten varhaiskasvatuksessa, jossa huomioidaan lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi hyödyntäen liikuntaa ja ympärillä olevaa luontoa. Yhteistyö vanhempien kanssa on ollut osallistavaa ja tiivistä. He osallistuivat arvioimaan paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista. Vanhempien ja kasvattajien välinen yhteistyö on tapahtunut päivittäisissä kohtaamisissa. Lapsen vasu-keskustelut on pidetty syksyn aikana. Niiden pohjalta on laadittu ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat.

Vuoden 2020 toimintaa ja toimintatapoja ovat muokanneet Koronasta johtuvat rajoitukset ja suositukset. Toimintaa ovat ohjanneet THL:n, AVI:n ja OPH:n suositukset. Arjen käytännöt ovat osoittautuneet toimiviksi (hygieniatoimenpiteiden noudattaminen, pienryhmätoiminta, ulkoilupainotteinen toiminta, ulkopuolisten sisäänkäynnin rajoittaminen) ja olemme selvinneet ilman tartuntoja ja karanteeneja. Kevään 2020 toiminta oli hyvin rajoitettua ja lapsia oli varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä vähän poikkeuslain aikana. Kuitenkin valtakunnan tasoon verraten lasten läsnäoloprosentti on ollut huomattavasti suurempi. Poikkeusaikana lapsille ja perheille tarjottiin toimintaa kotiin ja koko perheelle yhteistä tekemistä (ulkotaidenäyttely, luonto- ja liikuntarastipolku). Kuhmoisten kunnan varhaiskasvatuksen johtolankana on ollut tarjota lapsille turvallista, monipuolista, lasten mielenkiinnon kohteiden ja vahvuuksien mukaista toimintaa koronarajoituksista huolimatta, tässä olemme onnistuneet. Koronasta huolimatta varhaiskasvatus on tehnyt vuoden aikana yhteistyötä eri toimijoiden kanssa rajoitukset huomioiden.

Iltapäivätoiminnasta ovat vastanneet kaksi koulunkäynninohjaajaa ja toimintaa on järjestetty yhtenäiskoulun tiloissa koulun työjärjestyksen mukaisina päivinä klo 13-16.15. Toiminta on ollut lasten kanssa yhteistyössä suunniteltua. Iltapäivätoiminnassa on ollut kirjoilla yhteensä 23 lasta. Näistä muutama oli 3.-4. luokkalaista, joille on myönnetty paikka erityisin perustein.

YHTENÄISKOULU

Palveluyksikön esimies: Rehtori

Yhtenäiskoulun johtokunta

Johtokunnan tehtävänä on suunnitella kodin ja koulun välistä toimintaa, edistää koulun kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä, edistää ja kehittää lukion toimintaa ja markkinointia, suunnitella koulun sisäistä yhteistyötä, työrauhan ylläpitämistä ja koulukiusaamisen ehkäisyä, vahvistaa koulun järjestyssäännöt sekä osallistua sivistyslautakunnassa käsiteltävien koulua koskevien asioiden valmisteluun tekemällä esityksiä ja aloitteita, antamalla lausuntoja sekä toimimalla tarvittaessa kokouksessa asiantuntijana.

Johtokunnalla oli kaksi kokousta. Asioita oli 16 edellä mainittuihin tehtäviin liittyen.

Tehtävän toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetus ovat osa koulutuksen perusturvaa. Niillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Esi- ja perusopetus mahdollistavat monipuolisen kasvun, oppimisen ja terveen itsetunnon kehittymisen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa valmiudet jatko-opintoihin ja valmiudet toimia osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon sekä antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoja tarkastella asioita eri näkökulmista.

Kuhmoisten yhtenäiskoulun tehtävänä on tarjota monipuolinen, laadukas, virikkeinen sekä turvallinen oppimisympäristö pätevän henkilökunnan turvin ja voimassa olevien opetussuunnitelmien mukaan kohtuullisen kokoisissa opetusryhmissä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Opetustoimen uudet opetussuunnitelmat on otettu porrastetusti käyttöön elokuusta 2016 alkaen. Siirtymävuodet ovat ohi. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa yhtenäiskoulun lukuvuosisuunnitelma, jossa mm. lukuvuoden tavoitteita täsmennetään ja henkilökunta asettaa painopistealueet lukuvuodelle. Oppijalähtöisyyttä ja toiminnallisia opetusmenetelmiä tuodaan koulun arkeen myös lisäämällä taiteen ja kulttuurin ammattilaisten ohjaamia harrastetunteja koulupäivään valtionavustuksen tuella. Koululaiskyselyllä 2017 oli selvitetty oppilaita kiinnostavat taiteen ja kulttuurin alat.

Perusopetuksen toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista uudistetaan edelleen. Lisäksi edistetään opetuksen digitalisaatiota, laajennetaan Liikkuva koulu -ohjelmaa sekä lisätään ja monipuolistetaan kieltenopiskelua. Tutoropettaja- ja resurssiopettajatoiminnalla tuetaan ministeriön ohjelman mukaisesti uutta pedagogiikkaa sekä edistetään yhtenäiskoulun digitalisaation ja opettajien osaamisen kehittymistä. Liikkuva koulu -hankkeen toimenpiteiden tavoitteena on edistää lasten ja nuorten liikkumisen mahdollisuuksia, matalan kynnyksen liikkumista sekä tukea lapsen ja nuoren liikunnallista ja aktiivista koulupäivää. Oppilaat ovat mukana hankkeessa kehittäjinä ja toimijoina.

Oman lukion säilyttäminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle veto- ja pitovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa ja lehdistössä.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Esiopetuksessa oli kevätlukukauden päättyessä 3 lasta, "alakoulussa" 71 ja "yläkoulussa" 47 oppilasta, lukiossa oli opiskelijoita 39. Tätä joukkoa huoltajien kanssa kasvattivat ja opettivat 25 opettajaa, 6 koulunkäynninohjaajaa, koulusihteeri, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, 2 kokkia, 3 siistijää, kiinteistön-

hoitaja, rehtori sekä joukko muita koulun toimintaan aktiivisesti osallistuvia yhteistyötahoja. Kevään abiturientteista ylioppilastutkinnon sekä lukion oppimäärän suoritti 16 opiskelijaa, ja kaikki 9 peruskoulun päättävää 9. luokan oppilasta saivat päättötodistuksen. Syyslukukauden tilastointipäivänä esi- ja perusopetuksessa oli 124 oppilasta ja lukiossa 37 opiskelijaa. Syksyllä lukiosta valmistui yksi ylioppilas.

Vuoden päättyessä kaikki perusopetuksen oppilaat ja lukiolaiset opiskelivat uusien opetussuunnitelmien mukaan. Lukuvuoden 2019-2020 painotettavaksi kokonaisuudeksi oli valittu *Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia*. Teemaa huomioitiin lukuvuoden mittaan eri oppiaineissa. Huhtikuulle suunniteltu monialainen oppimiskokonaisuus (MOKO) jäi toteuttamatta koronatilanteen vuoksi.

Koronapandemia leimasi yhtenäiskoulun toimintaa vuonna 2020 hyvin vahvasti. Etäopetukseen siirryttiin yhtenäiskoulussa 18.3. alkaen niin, että lähiopetusta oli tarjolla esiopetuksessa oleville lapsille, perusopetuksen 1-3 luokkien oppilaille sekä erityisen ja tehostetun tuen päätöksen saaneille oppilaille. Tätä mahdollisuutta käytettiin jonkin verran. Etäopetusta opettajat toteuttivat eri tavoin: oppilaille jaettiin ”tehtäväpaketteja” kotiin, oppitunteja pidettiin videoneuvotteluyhteyksin, tehtävien palautuksessa hyödynnettiin mm. Googlen Classroomia ja Pedanetiä sekä viestinnässä Wilman viestitoimintoa. Pedagoginen tuki ja oppilashuolto järjestettiin poikkeusoloissakin. Kouluruokailua korvaavat ruokakassit jaettiin oppilaille ja opiskelijoille kahteen otteeseen. Lähiopetukseen palattiin esi- ja perusopetuksessa 14.5. Lukion opiskelijat jatkoivat etäopiskelua viimeisen jakson koeviikkoon asti. Kesän aikana laadittiin varautumissuunnitelma toimenpiteistä, jotka tulee huomioida, mikäli etäopetukseen siirrytään uudelleen. Syyslukukaudella abiturientit siirrettiinkin etäopetukseen muutama viikko ennen syksyn ylioppilaskirjoituksia.

Ylioppilastutkintolautakunta hajautti sekä kevään että syksyn ylioppilaskokeita useille päiville. Lakimuutoksen jälkeen myös kokeiden uusinta- ja täydennysmahdollisuudet ovat lisääntyneet. Kirjoituksiin ilmoittautuikin aiempaa enemmän opiskelijoita, mutta osa uusijoista ja korottajista jätti saapumatta kokeisiin. Kirjoitukset saatiin vietyä läpi poikkeusoloista huolimatta, ja tuloksiin oltiin jälleen pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä.

Kevään ylioppilaat saivat todistuksensa 30.5. koulun pihalla pienimuotoisessa tilaisuudessa. Varsinainen juhla järjestettiin 29.8. koronarajoitukset huomioiden. Syksyllä valmistui yksi ylioppilas, ja häntä juhliittiin pienimuotoisesti 4.12. Varsinaisia kevät-, itsenäisyys- ja joulujuhlia ei järjestetty.

Vuoden aikana pyrittiin entistä enemmän osallistamaan oppilaita ja opiskelijoita, edistämään yhteisöllisyyttä sekä kehittämään arviointia. Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -toiminnot olivat tärkeä osa koulun arkea. Lukuvuoden 2020—2021 painotettavaa kokonaisuutta *Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvää opetukseen* pyrittiin huomioimaan syyslukukaudella jokaisen oppiaineen kannalta. Tähän liittyvä monialainen oppimiskokonaisuus on tarkoitus toteuttaa kevätlukukaudella 2021.

Koulun oppilaskunnan hallitus sekä tukioppilaat toimivat aktiivisesti. Koulu oli mukana nuorten Taidetestaajat-kulttuurihankkeessa: 8.-luokkalaiset pohtivat *Miltä näyttää aika?* -kysymystä vierailulla Jyväskylän taide-museon samannimiseen näyttelyyn. Raide ry vieraili koululla pitämässä *Päihdeparkkia* 5.-9. luokan oppilaille, yläkoululaiset pääsivät katsomaan *Helene*-elokuvaa Kuhmolaan, 4.-luokkalaiset järjestivät *Laulujuna halki neljännen luokan* -konsertin Kuhmolassa, ja luokka vieraili säännöllisesti Päijännekodilla askartelemassa, laulamassa ja leipomassa vanhusten kanssa. 2. ja 3. luokka vierailivat taiteilija Liisa Teittisen *Ötökkäpajassa* kirjastolla. Yhtenäiskoulun 3. luokka osallistui videon avulla LUMA-keskuksen järjestämille *StarT-festareille* esittelemään kehittämiensä kahvipussiliikuria, ja Kuhmoisten yhtenäiskoulun lähettämä kuvaus rennon roolipelaamisen työpajasta voitti em. festareilla sarjan ”Paras hyvä käytänne”. Palkintona oli huoltajille ja henkilöstölle suunnattu *Oppimisen ilon salaisuudet* -luento, jonka TkT Lauri Jäntti piti koululla 3.11. Esikoululaiset ja 1.-luokkalaiset heittivät talviturkin Kopolan rantasaunassa. Tammikuisen *Helene*-elokuvan pohjalta oppilaat tulkitsivat *Helene Schjerfbeckin* teoksia ja näitä oli nähtävillä kirjaston, Sarin kotikahvilan ja Kuhmoisten Sanomien ikkunanäyttelyissä.

Koronatilanteen vuoksi syyslukukaudella koulun ja luokan ulkopuolinen toiminta oli pienimuotoisempaa kuin normaalisti. Lukion juniorit ja seniorit ryhmäytyivät Päijänteen-risteilyllä, ja tietokirjailija Juha Kauppinen vieraili koululla. Henkilökunta ja osa oppilaista/opiskelijoista koulutettiin Verso- eli vertaissovittelemiseen. ”Matala profiili” katsottiin riittäväksi koronapandemian, uuden koulun suunnittelun, opetussuunnitelmatyön ja muiden totutusta arjesta poikkeavien töiden vuoksi.

Perusopetuksen opetussuunnitelmien kehittämiseen liittyvää OPS2016-työtä jatkettiin Jämsän kaupungin sivistystoimen kanssa. Kehittämistyötä ohjasi seudullinen rehtoreista ja opetusjohtajista koostuva ohjausryhmä. Muuta yhteistyötä Jämsän suuntaan on ollut mm. moniammatillinen työ oppilashuoltoasioissa, opis-

keluhuollon ohjausryhmä, opo-ryhmä sekä toisen asteen johtoryhmä. Jämsän kaupunki irtisanoi vuoden 2020 aikana sekä koulupsykologin että vastaavan kuraattorin palveluita koskevan sopimuksen. Elokuusta alkaen Kuhmoisten kunta osti koulupsykologipalvelut Psykologipalvelu Poijulta, vastaavan kuraattorin palveluiden hankinta on kesken.

Opetussuunnitelmat uudistuvat nykyään nopealla tahdilla: lukion vuoden 2015 opetussuunnitelman perusteiden jälkeen uudet perusteet julkaistiin jo vuonna 2019. Opetushallituksen määräyksen mukaisesti paikallinen opetussuunnitelmatyö tulee saada valmiiksi niin, että uusien perusteiden mukaan laadittu opetussuunnitelma otetaan käyttöön lukion aloittavilla opiskelijoilla 1.8.2021. Lukion henkilöstö on valmistellut opetussuunnitelmaa yhdessä Pälkäneen lukion henkilöstön kanssa, ja työ valmistuu alkuvuodesta 2021.

Lukiokoulutuksen saatavuus on turvattu oman lukion säilymisellä ja alueellisella yhteistyöllä. Lukion ratsastuslinjalla aloitti 10 ja yleislinjalla 7 opiskelijaa, joista yhteensä 9 tuli muista perusopetuksen kouluista Kuhmoisten ulkopuolelta. Kurssien toteuttamista jatkettiin opettamalla osa kursseista vuorovuosittain, yhdistämällä ryhmiä sekä opettamalla pienet ryhmät osittain tai kokonaan verkko-opetuksena tai itsenäisinä opintoina.

Pedanet-kouluverkon ja Googlen oppimisen palveluiden käyttöä jatkettiin. Nämä tulivat erityisen tehokkaaseen käyttöön etäopetusjakson aikana. Näiden sekä muutamien muiden opetusta palvelevien ohjelmistojen toimintoja käytettiin mm. opetuksen tukena, sähköisen yo-tutkinnon harjoittelualustana sekä ulkoisen ja sisäisen viestinnän alustana. Myös käytössä olevat opetussuunnitelmat ovat tallennettuna Pedanetin verkkoon.

Edelleen haasteita koulun arjessa aiheutti talossa päivittäin työskentelevien ja opiskelevien oireilu, jonka koettiin johtuvan sisäilmasta. A-rakennuksen alakerran luokkien ollessa varoimenpiteenä pois opetuskäytöstä oli seurauksena tilanahtautta yläkerrassa sekä B-, C- ja D-rakennuksissa. Olosuhteet olivat haasteelliset, mutta henkilökunta, oppilaat ja opiskelijat olivat joustavia ja sopeutuvaisia, mikä on ollut tärkeä edellytys koulun arjen sujumiselle. Uuden koulurakennuksen suunnittelu- ja rakennustyö etenivät vuonna 2020 hyvin: vuoden päättyessä maanrakennus sekä infran rakentaminen olivat hyvin pitkällä ja varsinainen rakennusurakka pääsi alkamaan tammikuussa 2021. Uuden koulurakennuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2021 lopulla. Henkilöstöllä, oppilailla ja opiskelijoilla on ollut miellyttävä tehtävä suunnitella uutta koulua. Myös huoltajilla ja muilla kuntalaisilla on ollut mahdollisuus antaa palautetta suunnitelmista.

Henkilöstön osaamista ja koulutustarpeita kartoitettiin mm. kehityskeskusteluissa. VESO-koulutukset keskittyivät lukuvuoden suunnitteluun ja arviointiin, lukion opetussuunnitelmatyöhön sekä tieto- ja viestintätekniikan taitojen kehittämiseen. Opetussuunnitelma- ja arviointiasiat olivat aktiivisesti esillä henkilöstön keskusteluissa. Pedagoginen ICT-tukihenkilö ja tutoropettaja kehittivät edelleen tietoteknisten laitteiden ja ohjelmistojen opetuskäyttöä sekä opetussuunnitelman toteutusta, yhteisopettajuutta ja arviointia. Henkilöstölle annettiin mahdollisuuksia kehittää omaa ammatillista osaamistaan osallistumalla mm. O3 Keski-Suomen, aluehallintoviraston ja opetushallituksen järjestämiin koulutuksiin. Lukuvuodelle 2020-2021 emme saaneet palkattua digitutoria, vaan tehtävä jaettiin kahden opettajan ja kahden koulunkäynninohjaajan kesken.

Varautumissuunnitelman laatimisen lisäksi mm. pelastus- ja kriisisuunnitelmat päivitettiin. Toimintakulttuuria arvioitiin henkilöstön kanssa ja käytänteitä muokattiin enemmän oppilaita, opiskelijoita, huoltajia ja henkilöstöä palveleviksi.

Perusopetuksen oppilaille järjestettiin maksuton kuljetus perusopetuslain säännösten ja sivistyslautakunnan hyväksymän kuljetussäännön mukaisesti. Kaikille esiopetuksessa oleville järjestettiin maksuton kuljetus, kun koulumatka oli pitempi kuin puoli kilometriä.

Yhtenäiskoulun toiminnan laatuun ja toimintakulttuurin uudistumiseen vaikutettiin edellä kerrotun toiminnan lisäksi hankkeilla. Hankkeita, joissa yhtenäiskoulu oli mukana vuonna 2020, olivat Kielten tutoropettajatoiminnan kehittäminen, Tutoropettajien toiminnan ja osaamisen kehittäminen, Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen, Lukio-opiskelijoiden liikunnallisuuden edistäminen sekä Koulun kerhotoiminnan tukeminen. Lisäksi yhtenäiskoulu sai Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää avustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen sekä esi- ja perusopetuksessa sekä valtion erityisavustusta lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutuksen tasoittamiseksi.

ELÄMÄNLAATUPALVELUT

Vastuualueen esimies: Sivistystoimenjohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien lukutaidon edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaista tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille, avoimesti ja ammattitaitoisesti – hyödyksi, huviksi ja lohduksi.

Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja, ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa sekä taiteen perusopetusta. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja.

KIRJASTO- JA KULTTUURITOIMI

Palveluysikön esimiehet: Sivistystoimenjohtaja & Vastaava kirjastonhoitaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kirjasto- ja kulttuuritoimen tehtävät on hajautettu. Vastaavan kirjastonhoitajan tehtäviin kuuluvat kirjasto- ja tietopalvelujen sekä näyttelytoiminnan organisointi, kulttuurimatkojen ja -tapahtumien järjestäminen sekä kotiseutumuseo. Sivistystoimen hallintosihteerin tehtäviin kuuluvat Kuhmolan käyttö, elokuvatoiminta sekä työväen- ja musiikkiopiston ostopalvelut.

Kirjastopalvelujen toiminta vuoden 2020 aikana

Kirjastopalveluille vuosi 2020 oli poikkeuksellinen ja haastava. Koronan vuoksi kirjastotilat määrättiin suljettavaksi ensin keväällä 16.3.-1.6. ja uudelleen loppuvuodesta 2.-31.12. Myös Pihlajakosken ja Päijälän sivukirjastot olivat suljettuina 16.3.-30.8. sekä 2.-31.12. Toimintaa ja palveluita rajoittivat myös pääkirjaston iso valaistus- ja sähköremontti, omatoimikirjaston asennus sekä remontin jälkeiset siivous- ja järjestelytyöt 28.9.-31.12. Normaaleja kirjastopalveluja ja -toimintaa pystyttiin toteuttamaan vain noin 6,5 kuukauden ajan.

Kevään koronasulun aikana pääkirjastolla suunniteltiin ja toteutettiin mittava hyllyjen ja kokoelmien uudelleenjärjestely sekä kokoelmien hoitoon liittyvät kartoitus- ja poistotoimenpiteet. Vuosittaisten kokoelman hoitotöiden lisäksi alakerran varastosta poistettiin vuosien myötä sinne kertyneitä niteitä noin 3 000. Kesän poistomyynti oli menestyksenkäs ja osa aineistosta saatiin näin eteenpäin.

Kirjastotilojen ollessa suljettuina käytössä olivat supistetut asiakaspalvelut 13.-31.5. ja 2.-31.12. Asiakkaita palveltiin ja heille varattiin aineistoa puhelimitse, sähköpostin sekä netin kautta. Varatut lainat olivat noudettavissa pääkirjastolta. Myös asiakaskoneille pääsi välttämättömissä tapauksissa erikseen sopimalla. Kesän ja alkusyksyn aikana kirjasto- ja näyttelytilat olivat auki, mutta asiakkaiden varovaisuus ja liikkumisen väheneminen näkyivät myös kirjaston kävijämäärissä. Lisäksi remontista johtuen kirjastopalvelut ja asiakastilat jouduttiin siirtämään väistötiloihin kellarikerrokseen 7.10.-30.11. Pääkirjaston aukioloajat vähenivät vain noin 9 % edellisvuodesta, koska kesäksi aukioloaikoja laajennettiin asiakasväljyyden turvaamiseksi. Aukiolotunteja kertyi kaikkiaan 1718. Sivukirjastoista Pihlajakoski oli auki 69 tuntia ja Päijälä 66 tuntia, pudotus edellisvuoden aukiolotunteihin oli yli 40 %.

Kuhmoisten kirjastojen lainojen sekä seutu- ja kaukolainojen kokonaismäärä oli 33 910. Celia-lainauksia oli 559. Fyysisiä kirjastokäyntejä oli yhteensä 20 354 ja e-kirjastokäyntejä 11 133. Kokoelmiin hankittiin uutta aineistoa 778 kappaletta eli puolet normaalia vähemmän. Näin pystyttiin siirtämään työtunteja varastoaineiston ja kokoelmien hallintaprosessin sujuvoittamiseen sekä remontista aiheutuneeseen lisätyöhön. OKM:ltä saatiin 20 % normaalia enemmän kirjojen ostotukea. Vieraskielistä aineistoa saatiin runsaasti lahjoituksena.

Kirjaston galleriassa pidettiin vuoden aikana 9 näyttelyä ja peruuntuneita näyttelyitä oli 6. Alkuvuodesta toteutui 3 näyttelyä: paikkakunnan kuvataiteilija Anna Juurikan maalaukset olivat esillä 11.1.-5.2. Sitten oli

vuorossa tekstiilitaitelija Liisa Teittisen näyttely 8.2.-3.3. Kuhmoisten vapaa-ajan asukkaiden organisoima ikonitaiteilija Tuula Rauhalan ja tilkkuharrastaja Pirkko Tuomisen näyttely alkoi 7.3. ja se ehti olla auki viikon ennen kirjastosulkuu. Peruuntuneita näyttelyitä korvaamaan suunniteltiin kaksi näyteikkunanäyttelyä keväälle: pääsiäisenä 7.-23.4. ikkunoissa oli esillä J-P Lehtisen vanhoja pääsiäiskortteja ja 8.-28.5. Mariella Rauhalan oppilaiden kuvaamataidon töitä. Kesällä galleriassa piti näyttelyitään numismaatikko Heikki Vilppala, lasitaiteilija Jouni Kopsa sekä kuvittaja Marjaana McBreen. Lisäksi 31.8.-27.9. esillä oli J-P Lehtisen postikorttinäyttely kirjaston yläaulassa. Galleriatilat olivat suljettuna remontin vuoksi 28.9.-6.11., jonka jälkeen avautui Hevoshistorian näyttely 7.11-, mutta 2.12 alkaen galleriatoiminta keskeytettiin epidemian vuoksi.

Kirjaston tapahtumatuotanto jouduttiin ajamaan alas kokoontumisrajoitusten vuoksi. Alkuvuonna ehdittiin pitää omat taidenäyttelyn avajaiset päiväkotilapsille. Helmikuussa kirjasto tarjosi perinteiset Lainapäivän kakkukahvit 174 asiakkaalle. Kirjasto osallistui myös päiväkodin järjestämään Tärkeän ihmisen päivään, jossa kirjastomummo luki osallistujille satuja. Kouluryhmille järjestettiin taidetyöpajoja tilkkutaiteilijan johdolla sekä lasten kesäleirille kirjastopäivä. Pääkirjastolla pidettiin myös erilaisia kokouksia kuten Naisten tupailta, Miesten kotailta, kotiseutuyhdistyksen ja vapaa-ajanasukkaiden kokoontumisia sekä aloitettiin kirjakahvila-toiminta 18 henkilön voimin. Pihlajakoskella lukupiiri kokoontui kerran 12 hengen voimin ja Päijälässä 8 kertaa, osallistujia yhteensä 71. Marraskuussa pidettiin pääkirjastolla kaksi Hevosperinteen keruupäivää sekä Kuhmoisten sahamiesten muisteluilta. Molemmat aiheet saivat runsaan joukon ihmisiä mukaan.

Kirjaston varastoon jäänyt kunnan taidekokoelma inventoitiin ja valokuvattiin. Kunnan henkilökunnalle tarjottiin mahdollisuus valita taidetta työtiloihinsa. Suurin osa taiteesta saatiin työntekijöiden ja kuntalaisten nähtäville. Kuhmolan alakertaan, kahvion seinille sijoitettiin näyttävä valikoima vanhinta taidetta ja Päijänne-kodin asukkaita ilahdutettiin lähettämällä iso kokoelma luontovalokuvia seinille ripustettavaksi.

Koronan ansiosta henkilöstön osallistuminen koulutuksiin helpottui huomattavasti, kun kaikki koulutukset siirrettiin netin kautta seurattavaksi. Henkilökunta laajensi osaamistaan mm. tietotekniikan ja digitaalisten taitojen kartuttamiseksi. Lisäksi tiivistettiin yhteistyötä Pirkanmaan alueen kirjastojen kanssa ja osallistuttiin aluehallintoviraston järjestämiin neuvottelu- ja infotilaisuuksiin.

Kulttuuripalvelujen toiminta vuoden 2020 aikana

ECOC- Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke

Vuoden aikana osallistuttiin ECoC-hankkeen valmisteluun ja Tampereen vetämään ideointityöhön. Kuhmoisten kulttuuritoimijoille järjestettiin info- ja työpaja Kuhmolassa 9.10., jossa ECoC-hankkeen kuntakoordinaattori Maria Peräinen esitteli hakuja. Osallistujat ideoivat tapahtumia, joilla Kuhmoinen hyväksyttäisiin mukaan hakukirjan ohjelmaehdotuksiin. Kuhmoisten kunta sitoutui jatkamaan seudullista yhteistyötä tulevana vuosina.

Riihigalleria

Riihigallerian kesänäyttely peruutettiin koronatilanteen luoman epävarmuuden vuoksi. Pirkanmaalaisten taiteilijoiden näyttely siirrettiin kesään 2021. Tilannetta korvaamaan sivistysjohtaja valitsi kunnan taidekokoelmasta viikoittaisen "Taidetiistäi" -näyttelyn Riihigallerian ja Kuhmoisten kunnan facebook-sivuille.

Museotoimi

Kotiseutumuseossa työskenteli yksi kesätyöntekijä. Museo oli avoinna 23.6.–26.7.2018 ti-pe klo 12–16, la klo 11–15 ja su klo 11–16. Kävijöitä museossa oli kaikkiaan 188 henkilöä (vuonna 2019 101 kävijää). Osa museon esineistöstä on varastoituna Pajatien kiinteistöön. Entisen Kauppmuseon esineistöä on varastoituna myös kirjastorakennuksen varastotilaan.

Kulttuurimatkat

Suunnitellut teatterimatkat jäivät toteutumatta koronan aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi.

Muut kulttuuritapahtumat

Muita kulttuuritoimen tapahtumia olivat mm. Ilya Krughoffin pianokonsertti Kuhmolassa 7.3. ja Hevoslystit yhdessä Kopse ry:n kanssa 30.7. Itsenäisyyspäivänä seppeleenlasku striimattiin sankarihautausmaalta kunnan YouTube-kanavalle, minkä jälkeen katsottavissa oli juhlapuhe sekä kaksi musiikkiesitystä.

Elokuvat

Elokuvanäytöksiä järjestettiin kevätkaudella 12.1.-8.3. kaikkiaan kymmenen (10), sekä yksi koululaisnäytös (Helene) kunnes korona sulki elokuvateatterit. Suunnitellut kymmenen (10) elokuvaa jäi näyttämättä. Syyskaudella 16.8.-25.10. ehdittiin näyttää yhdeksän (9) elokuvaa, sekä yksi päiväkotia + 0-2. luokkien oppilaiden näytös (Bamse). Seitsemän suunniteltua elokuvaa (7) jäi näyttämättä. Taide-elokuvia ja event cinema -näytöksiä ei vuonna 2020 esitetty. Myöskään Kopolan elokuvafestivaalia ei vuonna 2020 järjestetty, vaikka sitä Kopolan, kulttuuriyhdistyksen ja kunnan yhteistyönä jo suunniteltiin.

Kuhmoisten Kopse ry:n kanssa järjestettiin 30.7. hevostapahtuma. Aika jonka sain -elokuvan pääosan esittäjä Olga Temonen ja ohjaaja Tuukka Temonen olivat paikalla kertomassa elokuvasta. Tapahtuman lopuksi esitettiin keväältä peruuntunut Aika jonka sain -elokuva, mikä keräsi 77 katsojaa.

Vuoden 2020 katsojamäärät olivat:

Kevät

- Teräsleidit, kaksi näytöstä yht. 245 katsojaa
- Helene 134 katsojaa
- Se mieletön remppa 128 katsojaa
- Heinähattu ja Vilttitossu 101 katsojaa
- Frozen 2, 78 katsojaa

Syksy

- Risto Rappääjä 72 katsojaa
- Metsäjätti 71 katsojaa
- Seurapeli 20 katsojaa
- Eden 9 katsojaa
- Koiranpäivät 6 katsojaa
- Valhalla 1 katsoja

Ero kevään ja syksyn katsojamäärissä on merkittävä. Ilman Koronaa vuodesta olisi tullut ennätysellinen. Kevään katsoja keskiarvo oli 69,1 katsojaa/näytös, syksyn keskiarvo 31,7 katsojaa/näytös. Vuoden 2020 aikana jäi koronan vuoksi näyttämättä monta kotimaista ensi-iltaelokuvaa (mm. Peruna, Tove, Pertsä ja Kilu sekä Viimeiset), mitkä normaalioloissa keräävät 90-130 katsojaa.

Kuhmola

Kuhmolassa oli vuonna 2020 varauksia vaihtelevasti. Koronan vuoksi monet suunnitellut tapahtumat peruuntuivat. Yksityiset henkilöt varasivat taloa käyttöönsä mm. perhejuhlija varten. Harrastajateatterilla ei vuonna 2020 ollut talvinäytelmää. Kunnan omia, lapsista vanhuksiin osallistavia liikuntaryhmiä kokoontui viikoittain viisi eri ryhmää. Koronan vuoksi Kuhmola suljettiin kaikelta toiminnalta 14.3.-30.6. väliseksi ajaksi. Sulkuai- kana suoritettiin yläsalin lattian lakkaustyö, joka alkoi hionnalla 8.6. Myös vanhat verhot vaihdettiin uusiin, valmista tuli 30.6. Lisäksi yläkertaan hankittiin uudet pöydät. Kuhmola suljettiin uudelleen 16.11.-31.12., jol- loin suoritettiin ala-aulan ja portaikon entisöinti. Entisöinnin suunnittelun suoritti kevään aikana vanhojen rakennusten restaurointiin erikoistunut arkkitehtitoimisto.

Taiteen perusopetus

Kuhmoislaisille lapsille ja nuorille järjestettiin musiikin opetusta Kuhmoisissa ja Jämsässä Jämsänjokilaakson musiikkiopiston toimesta. Musiikkiopiston kanssa tehdyn sopimuksen mukaan opetusta annetaan enintään 35 tuntia viikossa. Musiikin perusopetuksessa tunteja toteutui keskimäärin 26,81 vt ja musiikkileikkikoulussa 5,0 vt. Oppilaita oli perusopetuksessa keskimäärin 22 henkilöä ja musiikkileikkikoulussa 25,5. Korona rajoitti musiikkiopiston toimintaa vuoden aikana.

Vapaa sivistystyö

Jämsän työväenopiston Kuhmoisten osastossa toteutui v. 2020 yhteensä 614 opetustuntia. Kuhmoislaisia opiskelijoita työväenopistossa oli 246 henkilöä, joista naisia 163 ja miehiä 83. Kursseja järjestettiin kielitai- toon, kuvataiteisiin, musiikkiin, kädentaitoihin sekä liikuntaan. Koulutuksien lukumäärä oli yhteensä 25. Työ- väenopiston koulutusta järjestettiin koronarajoitusten puitteissa.

LIIKUNTATOIMI

Palveluyksikön esimies: Sivistystoimenjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kunnan on luotava edellytyksiä asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntatoimi tarjoaa kuhmoislaisille maksutonta liikuntaneuvontapalvelua. Neuvonnalla pyritään edistämään ns. matalankynnyksen liikuntapalveluketjua, joka pohjautuu valtakunnallisiin terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan linjauksiin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön tavoitteisiin.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Vuonna 2020 liikuntatoimessa työskenteli kolme vakinaista henkilöä (liikunnanohjaaja ja kaksi liikuntapaikkojen hoitajaa). Liikuntatoimen avustuksia jaettiin ohjaajapalkkioavustuksina yhteensä 2.716 € neljälle urheiluseuralle, koulutusavustusta 504,40 € kahdelle toimijalle sekä latuavustuksia 150 € yhdelle toimijalle.

Alkuvuosi käynnistettiin perinteiseen tapaan liikuntaryhmillä ja erinäisillä tapahtumilla yhdessä nuorisotoimen kanssa. Talviurheilun kannalta kevättalvi oli huono. Ladut olivat hiihdettävissä vain muutamia viikkoja ja luis-telurata vain puolikkaan viikon ajan. Ennen koronarajoituksia ehdittiin kuitenkin käynnistää 4 liikuntaryhmää, tehdä muutama ohjattu matka Jämsänkosken uimahalliin ja käydä Tappara-Lukko jääkiekko-ottelussa. Koronarajoitusten tultua voimaan, liikuntatoimen resurssia käytettiin avuksi tarvittaessa mm. kirjastolla ja koululla. Ulkoliikuntapaikat olivat avoinna käyttäjille. Toukokuussa tarjottiin myös ohjattua parvekejumppaa.

Kesä oli lämmin ja ihmiset liikkuvat ulkona paljon. Liikuntatoimi tarjosi kesän aikana monenlaista ohjattua ryhmäliikuntaa: puistojumppaa Kokonniemessä, urkkatreenit, porrastreenit, höntsäfutis ja lasten pelikerhot urheilukentällä, vesijumppaa uimalassa, satamajumppaa satamassa ja höntsäpesistä koululla. Uimakoulu järjestettiin 22.6.-3.7. ja osallistujia oli yhteensä 38.

Kuhmoisten kuntoportaat valmistuivat ja otettiin käyttöön 24.6. Myös urheilukentän pohjoispääty ja hyppyarkkujen reunat saivat uudet keltaiset hiekkatekonurmipinnat. Uimalaan jatkettiin portaita ja tehtiin kaide laiturille. Tehin hiekalla kunnostettiin lentopallokenttä. Lisäksi kuntalan viereen valmistui perinnepeli-kenttä puistoshakkia ja muita pienpelejä varten. Liikuntapaikkojen hoitajille järjestettiin lisää työtillaa C-rakennuksen konehallista. Keskustaan sijoitettavan senioripuiston suunnittelu aloitettiin ja haettiin Leader-rahoitusta.

Syksyllä saatiin ryhmäliikunnat muutamaksi viikoksi käyntiin, kunnes ne jouduttiin keskeyttämään koronan vuoksi. Lihaksille voimaa-ryhmään jaettiin jokaiselle omat nilkka-rannepainot ja kotijumppaohjeet. Sisäliikuntatilat olivat kiinni koko loppuvuoden. Liikunnanohjaaja koulutautui ja teki yhteistyötä nuorisotoimen ja päiväkodin kanssa erilaisissa tapahtumissa ja tempauksissa.

Liikuntatoimi käynnisti vuoden 2020 aikana kaksi liikunnallisen elämäntavan edistämishanketta: varhaiskasvatuksen motoriset taidot sekä aktiivinen ikäihminen. Hankkeisiin saatiin rahoitusta aluehallintovirastolta 50% omarahoitusosuudella. Erityisesti ikäihmisten hanke kärsi koronatilanteesta. Kaikkia suunniteltuja asioita ei voitu toteuttaa. Kumpikin hanke on kolmivuotinen, joten toteutumatta jääneitä asioita voidaan edistää tulevi-na vuosina.

NUORISOTOIMI

Toimintayksikön esimies: Sivistystoimenjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Nuoristoimi tuottaa kunnan lapsille ja nuorille monipuolista harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa, jolla edistetään nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään syrjäytymistä. Toimintaa toteutetaan monipuolisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Etsivää nuorisotyötä Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin alueella toteuttaa Työvalmennussäätiö Avitus.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Nuorisotila paloasemalla oli auki neljänä arki-iltana viikossa sekä kerran kuussa lauantaisin. Talolla oli omat vuoronsa alle 13-vuotiaille ja yli 13-vuotiaille. Hiihto- ja syyslomilla järjestettiin perinteeksi muodostunut YöNuokku, joihin osallistui molemmilla kerroilla n. 30 nuorta. Maaliskuun puolivälissä korona sulki tilan ja toiminta siirrettiin etäjärjestelyihin. Kesäkuun alussa palattiin nuorisotilalle ja ennen juhannusta nuorisotila olikin avoinna arkisin joka ilta. Heinäkuussa taas kesäohjaaja piti tilaa muutaman kerran auki. Elokuun toisella viikolla käynnistettiin syyskausi, joka jatkui joulukuun alkuun, jolloin korona sulki taas tilan.

Tammikuussa järjestettiin yhdessä 4H:n kanssa Talvi-illan piristys -koko perheen tapahtuma nuorisotilalla. Helmikuussa taas ikinuoret valtasivat nuorisotilan yhdeksi perjantaiksi ja kokoontuivat pitämään peli-iltaa. Avoimissa illoissa kokkailtiin ja pelailtiin. Sekä kesäloman aluksi että syysloman loppuksi nuorisotilaan rakentui yhdessä muiden toimijoiden kanssa pakuhuone, jota nuoret ja muutkin ryhmät pääsivät ratkomaan. Kesän alussa järjestettiin paloasemalla myös kesäpuuhapäivä yhdessä 4H:n kanssa.

Kouluyhteistyötä tehtiin yhdessä koulukuraattorin ja seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa sekä tiistai-cafe-toimintaa yläkoululaisille että lukio-olkkaria lukiolaisille, kunnes koulut siirtyivät etäopetukseen maaliskuun puolivälissä. Etäopetuksen aikana kunnan ja seurakunnan nuoriso-ohjaajat soittelivat kaikki yläkoululaiset läpi ja sekä tsemppasivat koulunkäynnissä, että myös kyselivät oppilaiden jaksamista erikoistilanteessa. Syksyllä tiistai-cafe -toimintaa järjestettiin rajoitetusti.

Hiihtolomalla järjestettiin koko perheen laskiaisrieha koulukeskuksella yhteistyössä seurakunnan, partion, Kuhmoisten naisvoimistelijoiden, Kuhmoisten nuorisoseuran ja liikuntatoimen kanssa ja syyslomalla syysrieha yhdessä liikuntatoimen, MLL:n, seurakunnan, 4H-yhdistyksen ja Ansiomäen Konepalvelun kanssa. Joulukuussa yhdessä liikuntatoimen kanssa järjestettiin perinteinen Kynttiläreippailu Asilammen lenkille ja jaettiin kaikille osallistuneille upouudet I <3 Kuhmoinen -heijastimet. Hiihtolomalla järjestettiin retki Ikaalisten kylpylään ja ostoksille Tampereelle yhdessä liikuntatoimen kanssa. Reissu kokosi vajaan 30 lähtijää.

Kesällä toteutettiin yhdessä kesä-ohjaajan kanssa salapoliisirata keskustaan, jossa osallistujat pääsivät ratkomaan kadonneen patsaan arvoitusta. Syyslomalla taas yhdessä liikuntatoimen kanssa Syyssankari liikutti osallistujia pitkin kylää qr-koodien ja niistä paljastuvien videoiden avulla.

Koronan takia perinteiset yön yli kestävät leirit jouduttiin perumaan. Tilalle järjestettiin kaksi päiväleiriä koulukeskuksella heinäkuussa. Leireillä askarreltiin, retkeiltiin, kokattiin, liikuttiin ja pelattiin erilaisia pelejä. Ikinuorten leirin sijaan järjestettiin syksyllä makkaranpaisto- ja saunomisreissu Velisjärvellä.

Koronan sulkiessa nuorisotilan keväällä, siirrettiin toiminta verkkoon ja perustettiin nuorille oma discord-kanava KuhmoistenNuoret, jonka käyttöön otossa suurena apuna oli kaksi harjoittelijaa. Discordin avulla saamme nuoriin yhteyden, voimme keskustella ja pelata erilaisia pelejä verkossa. Myös instagram ja instalive ominaisuus otettiin käyttöön mm. musavisan muodossa. Instan kautta toteutettiin myös harjoittelijoiden tekemä korona-aaste, jossa haastettiin nuoria liikkumaan esimerkkivideoiden voimin. Nuoriso-ohjaaja ja harjoittelijat ehtivät keväällä myös oman toiminnan lomassa auttamaan kirjastossa. Koronan takia monet koulutukset järjestettiin etänä, joten nyt niihin osallistuminen oli helppoa. Nuoriso-ohjaaja päivitti osaamistaan ja osallistui mm. hätäensiapukoulutukseen, kiusaamisen puuttumisen -koulutukseen sekä lapsi ja nuori seksuaalisuuden portailla -koulutukseen.

Kohde- ja perusavustuksia jaettiin 1.500 € kahdelle toimijalle. Lukion senioriluokalle maksettiin elokuvalippujen myynnistä ja siihen liittyvästä työstä 150 € kevätlukukaudella ja junioriluokalle 140 € syyslukukaudella.

RUOKAPALVELUT

Palveluyksikön esimies: Ruokapalveluesimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnallisen ruokapalvelutoiminnan palvelujen tuottaminen on laeilla ja asetuksilla säädeltyä toimintaa. Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailla ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi jakelukeittiö ja kolme valmistuskeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ruokapalvelussa tällä hetkellä käytettävät elintarvikkeiden sopimustuotteet on kilpailutettu KuntaPro Oy:n toimesta. Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelut tuottavat Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut.

- Kuhmoisten palvelutalon asiakkaiden ja henkilökunnan ateriat sekä kotipalveluateriat
- Terveysaseman potilaiden ja henkilöstön ateriat
- Toimintakeskuksen lounaat
- Asuntolan lounaat ja päivälliset
- Päiväkodin ja paloaseman ateriat
- Koululounaan ja välipalan

Keittiöt valmistavat ravitsemussuositusten mukaista ruokaa. Ruokalistasuunnittelu perustuu aina viimeisimpiin valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksiin. Suositukset toteutuvat, mikäli kaikki aterian osat syödään. Ruokalistasuunnittelun lähtökohtana ovat Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat suomalaiset ravitsemussuositukset, syödään yhdessä -ravitsemussuosituksen varhaiskasvatukseen, kouluruokailun ravitsemussuositukset, ikääntyneiden ravitsemussuositukset sekä ravitsemushoito-opas.

Ruokatuotantoa ohjataan Jamix atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset.

Toiminta vuoden 2020 aikana

Vakituista henkilökuntaa oli yhdeksän työntekijää, joista yksi ruokapalveluesimies, viisi kokkia ja kolme ruokapalvelutyöntekijää. Lokakuussa Päijännekodin kokki irtisanoutui, joten koululta siirrettiin kokki hänen paikalle ja palkattiin määräaikainen ravitsemistyöntekijä koululle kolmeksi kuukaudeksi. Ruokapalveluesimies toimi myös yhtenäiskoulun kotitalouden sivutoimisena tuntiopettajana.

Saukontassusta aloitettiin ruokakuljetukset paloasemalle tammikuussa, jossa hoidossa oli 4-8 lasta ja 1-2 hoitajaa. Sinne toimitettiin aamupalatarpeita, lounas lämpöisenä sekä välipala ruokakuskin toimittamana maanantaista perjantaihin.

Etäkouluun siirryttiin keväällä pari kuukaudeksi. Oppilaille pakattiin runsaat ruokakassit kaksi kertaa etäopetuksen aikana. Koulun keittiöhenkilökunta siirtyi Päijännekodille etäkoulun ajaksi. Elokuussa koulun alettua kasvisruokavaihtoehto laitettiin tarjolle koulun ruokalinjastoon. Kerran viikossa kasvisruoka oli ainoa ruokavaihtoehto ja neljänä päivänä se oli tavallisen ruuan vaihtoehtona. Loppuvuodesta koululla toteutettiin asiakastytyväisyysskysely oppilaille ja henkilökunnalle. Kyselyn pohjalta ruokalistaa uudistetaan vuoden 2021 aikana.

Päijännekodin ruokalinjasto suljettiin keväällä ja pääsääntöisesti se oli loppuvuoden kiinni muutamaa viikkoa lukuun ottamatta. Vanhuksille tarjottiin kotiin kuljetettava ateriapalvelulaatikko päivittäin. Laatikoiden toimitukset lisääntyivät merkittävästi.

Suojaimia ja puhdistusaineita hankittiin vuoden aikana runsaasti kaikkiin kunnan yksiköihin. Saatavuuden kanssa oli ajoittain vaikeuksia. Suojautumiseen kiinnitettiin erityisen paljon huomiota kaikissa keittiöissä. Saukontassun ja yhtenäiskoulun keittiöt saivat Oivahymyn eli keittiöt toimivat viranomaistarkastusten vaatimusten mukaisesti kiitettävällä tasolla. Päijännekodin keittiölle terveystarkastaja ei voinut tehdä oivatarkastusta vallitsevat koronatilanteen vuoksi.

Lähiiruokaa ostettiin vuoden aikana paikallisilta tarjoajilta, mm. leipomotuotteita, vihanneksia, sieniä, kananmunia ja marjoja. Pakkaset saatiin täyteen kesän aikana lähialueiden tuotteista.

Perinteistä henkilökunnan jouluateriaa ei valmistettu koronatilanteen vuoksi. Henkilökunnalle annettiin joululahjat, lisäksi eri yksiköissä tarjottiin joulukahvit. Myös soten henkilökunnalle tarjottiin joulukahvit terveyskeskuksessa ja Päijännekodilla joulun alla. Koululla valmistettiin pienimuotoinen jouluateria oppilaille.